

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»

Затверджую:

«___» _____ 2002 р.

Зав. кафедри «Міжнародна економіка»

Д. е. н., професор

_____ Ю. В. Макогон

Погоджено на засіданні кафедри

«Міжнародна економіка»

Протокол № ___ від «___» _____ 2002 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
ТА
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

з вивчення спецкурсу

**ЕКСПЕРТИЗА
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ КОНТРАКТІВ**

для студентів денної та заочної форми магістратури
спеціальності 7 050 103 «Міжнародна економіка»

Підготував:

Ст. викладач Н. В. Фомічова

Донецьк, ДонНУ 2002

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ СПЕЦКУРСУ

В процесі вивчення спецкурсу «Експертиза зовнішньоекономічних контрактів» студенти мають розглянути базові принципи механізму здійснення зовнішньоекономічних операцій, правові засади укладання контрактів прийоми і засоби їх експертизи і аналізу ефективності.

На основі використання отриманих знань студенти повинні:

- Знати:**
- законодавчу базу України в сфері регулювання зовнішньоторгових операцій;
 - концептуальні засади та механізм здійснення експортно-імпортних, товарообмінних, змагальних зовнішньоторгових операцій, а також операцій із залученням посередників;
 - правові засади та основні принципи і традиції виконання міжнародних морських, залізничних, автомобільних і повітряних перевезень вантажів;
 - правові засади, економічний сенс та світовий досвід страхування зовнішньоторгових операцій;
 - правові засади та процедуру здійснення митного оформлення і контролю експортно-імпортних вантажів;
 - законодавчу базу щодо оподаткування торгових операцій в сфері ЗЕД;
 - механізм та інструменти дії міжнародної системи розрахунків.
- Вміти:**
- користуватись нормативними актами та інструкційними матеріалами на практиці в процесі здійснення зовнішньоторговельних операцій;
 - складати тексти ділових листів, оферт, запитів, замовлень,
 - формулювати умови та положення зовнішньоторгових контрактів;
 - організовувати перевезення, експортно-імпортних вантажів;
 - декларувати вантажі при перетинанні митного кордону України;
 - робити калькуляції та аналіз цін у зовнішньоторгових операціях;
 - правильно підраховувати суми належних до сплати податків і складати податкову звітність.
- Володіти:** навичками аналізу ефективності (доцільності) прийняття окремих рішень в ході виконання зовнішньоторгового контракту, обирати раціональні шляхи у вирішенні оперативних господарчих проблем.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА КУРСУ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денне відділення	Заочне відділення
1.	Предмет і завдання курсу	2	2
2.	Зовнішньоекономічні товарообмінні операції	2	
3.	Зовнішньоекономічні посередницькі операції	2	
4.	Зовнішньоекономічні змагальні операції	2	
	Презентації результатів досліджень студентів за темами 1 - 4	2	реферат
5.	Організація зовнішньоекономічних зв'язків	2	самостійне вивчення
6.	Зовнішньоекономічний контракт	4	2
	Презентації результатів досліджень студентів за темами 5 – 6	2	реферат
7.	Міжнародні перевезення	2	самостійне вивчення
8.	Страховання зовнішньоекономічних операцій	2	
9.	Митне оформлення і контроль зовнішньоекономічних операцій	2	
10.	Оподаткування зовнішньоекономічних операцій	2	
11.	Міжнародні розрахунки	2	
12.	Правопорушення і економічні злочини в сфері зовнішньоекономічних операцій	4	2
13.	Презентації результатів досліджень студентів за темами 9 –13	4	реферат
	ПІДСУМОК:	36	6

Курс розраховано на один навчальний семестр.

Фундаментальний підручник – Макогон Ю. В., Фомічова Н. В. “Організація і техніка зовнішньоторговельних операцій”

Форма контролю наприкінці курсу - залік

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА КУРСУ

ПОЛІТЕКОНОМІЯ

<i>історико-економічні науки</i>	<i>конкретно-економічні науки</i>	<i>функціонально-економічні науки</i>	<i>інформаційно-аналітичні науки</i>
----------------------------------	-----------------------------------	---------------------------------------	--------------------------------------

Історія економічної думки	Економіка галузей промисловості	Фінанси та кредит	Економіко-математичні методи
Історія народного господарства	Економіка підприємств	Менеджмент	Статистика
Історія світового господарства	Економіка окремих країн	Маркетинг	Економічний аналіз
	Світова економіка та міжнародні економічні відносини	Економіка природо-користування	Економіческая кибернетика
		Зовнішньоекономічна діяльність	Бухгалтерський облік і аудит

- ⇒ Міжнародний страховий та банківський бізнес
- ⇒ Міжнародні валютно-фінансові відносини
- ⇒ Міжнародне господарське право
- ⇒ Мтне регулювання ЗЕД
- ⇒ Управління ЗЕД

**Експертиза
зовнішньоекономічних
контрактів**

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

Тема 1. Предмет і завдання курсу

Предмет курсу “Організація і техніка зовнішньоторгових операцій”. Визначення поняття “зовнішньоторгової операції”. Принципи класифікації об’єктів зовнішньоторговельних операцій. Гармонізована система описання та кодування товарів. Товарна номенклатура ЗЕД. Тимчасовий класифікатор послуг у ЗЕД. Загальна класифікація зовнішньоторгових операцій в залежності від напрямків переміщення товарів, способу розрахунків, кількості учасників, принципу укладання угод, технічних характеристик товарів.

Мета курсу та його місце в системі профільних дисциплін. Комплекс дій при здійсненні зовнішньоторгових операцій: вивчення кон’юнктури ринку, реклама товару, організація зовнішньої збутової/постачальної мережі, розробка комерційних пропозицій, проведення переговорів, узгодження та виконання зовнішньоторгових контрактів

Тема 2. Зовнішньоекономічні товарообмінні операції

Бартерні угоди. Переваги та недоліки бартерних операцій. Випадки застосування бартерних угод. Нормативні акти України, що регулюють бартерні угоди в сфері ЗЕД. Державна політика щодо регулювання зовнішньоторгових бартерних операцій. Номенклатурні, кількісні та цінові обмеження, що застосовуються в процесі державного регулювання зовнішньоторгових бартерних угод

Зустрічні закупки. Механізм здійснення зустрічних закупок. Умови застосування зустрічних закупок в міжнародному торговому обміні. Суттєві умови контрактів при здійсненні зустрічних закупок. Тенденції поширення операцій із зустрічними закупками в державному секторі економіки деяких країн світу.

Компенсаційні операції. Механізм укладання і виконання компенсаційних операцій. Суб’єкти зовнішньоторгових компенсаційних операцій. Утворення та використання неконвертованого сальдо в зовнішньоторгових компенсаційних операціях.

Крупномасштабні операції на компенсаційній основі. Механізм здійснення зовнішньоторгових компенсаційних операцій. Міжурядові угоди про будівництво великих промислових об’єктів на компенсаційних засадах. Кредитування крупномасштабних операцій на компенсаційній основі. Урядові гарантії іноземних інвестицій в межах здійснення крупномасштабних операцій на компенсаційній основі.

Операції з давальницькою сировиною. Економічні передумови використання в практиці міжнародних економічних відносин товарообмінних операцій з давальницькою сировиною. Правові засади здійснення операцій з давальницькою сировиною в Україні. Вирішення питання ціноутворення при укладанні угод в операціях з давальницькою сировиною.

Викуп застарілої продукції. Особливості організації товарних потоків на ринках машинотехнічної продукції. Поставки на комплектацію. Концептуальні застави операцій з поставкою на комплектацію. Суттєві умови контракту поставки на комплектацію.

Тема 3. Зовнішньоекономічні посередницькі операції

Визначення посередницької операції. Правові засади регулювання посередницької діяльності в Україні та деяких країнах світу. Переваги використання послуг міжнародних торгових посередників. Сфера діяльності та коло обов'язків міжнародних посередників. Розмір та порядок сплати винагороди посередника. Розподіл ризиків та витрат між посередником та довірителем.

Класифікація міжнародних посередників. Посередники, які не мають права підписувати угоди з третіми особами (агенти-представники, брокери, маклери). Посередники, що підписують угоди з третіми особами від свого ім'я, але за рахунок довірителя (комісіонери, консигнатори). Посередники, які підписують угоди з третіми особами від імені та за рахунок довірителя (агенти-повірені, торгові агенти). Посередники, що підписують угоди з третіми особами від свого ім'я та за свій рахунок (дистриб'ютори, ділери).

Визначення обов'язків та повноважень посередника в залежності від позиції на ринку. Прості агенти. Агенти з правом "першої руки". Монопольні агенти.

Тема 4. Зовнішньоекономічні змагальні операції

Визначення торгівлі змагального типу. Наявність змагального фактору в процесі укладання угод: на біржах – між великою кількістю покупців та продавців, на аукціонах – між певною кількістю покупців, на міжнародних тендерних змаганнях – між продавцями.

Міжнародні товарні біржі. Поняття, механізм функціонування. Визначення загальних характеристик та номенклатури біржових товарів. Утворення спеціалізованих та універсальних центрів біржової торгівлі. виконавці біржових операцій. Роль міжнародних товарних бірж у ціноутворенні на міжнародних товарних ринках. Особливості укладання угод під час проведення біржових операцій.

Міжнародні аукціони. Центри аукціонної торгівлі. Номенклатура аукціонних товарів. Порядок проведення аукціонів.

Визначення міжнародних торгів. Використання міжнародних тендерних змагань при укладанні угод на придбання високотехнологічної техніки, будівництво стратегічних, капіталоемких об'єктів. Тенденція підсилення міжнародної нецінової конкуренції в процесі проведення міжнародних тендерів. Правові засади регламентування проведення міжнародних торгів в міжнародній практиці.

Тема 5. Організація зовнішньоекономічних зв'язків

Організація роботи із здійснення зовнішньоекономічних відносин на підприємствах-суб'єктах ЗЕД. Створення спеціалізованих підрозділів. Структура відділу зовнішньоекономічних зв'язків, організованого за функціональним принципом з розподілом на групи експорту/імпорту. Визначення основних функцій в сфері організації зовнішньоекономічної діяльності: аналітична, юридична, протокольна, комунікаційна.

Пошук контрагентів у зовнішньоекономічній діяльності. Способи отримання інформації про потенційних іноземних партнерів. Джерела отримання інформації про іноземні фірми. Відомості про іноземного партнера, які необхідно мати при складанні зовнішньоторгової угоди. Ділова репутація. Міжнародні виставки, ярмарки, симпозиуми, презентації.

Організація реклами товару, іміджу, комерційних і некомерційних намірів. Правові засади регламентації процесу замовлення, створення та використання рекламних продуктів в міжнародній торговій практиці. Відповідність змісту реклами характеристикам товару, що рекламується. Запобігання випадкам несумлінної конкуренції під час рекламних кампаній.

Способи встановлення ділових контактів. Розсилання ofert, запитів, замовлень. Норми, правила, традиції, яких треба дотримуватись в процесі ділової переписки. Техніка проведення міжнародних переговорних процесів. Офіційний та неофіційний протокол. Норми міжнародного етикету.

Тема 6. Зовнішньоторговельний контракт

Визначення поняття “зовнішньоторговельний контракт”. Правові засади укладання зовнішньоторговельних угод. Порядок оформлення і реєстрації зовнішньоекономічних контрактів. Конвенція ООН “Про угоди міжнародної купівлі-продажу”. Ліцензування ЗЕД.

Структура контракту. Назва, номер, дата та місце підписання. Преамбула. Предмет контракту. Кількість та якість товару. Базисні умови поставки. Ціна та загальна вартість поставки. Умови платежу. Умови здачі-прийомки товару. Упаковка та маркування. Форс мажорні обставини. Санкції та рекламації. Арбітраж. Юридичні адреси та підписи сторін.

Суттєві та несуттєві умови контракту.

Тема 7. Міжнародні перевезення

Транспортні умови контракту. Базисні умови поставки. Назва перевізника. Способи встановлення зворотного зв'язку між експортером і імпортером в разі доставки товару. Відстань і маршрут перевезення. Перелік супроводжувальних документів.

Вибір виду транспорту. Чинники вибору виду транспорту: характер вантажу, відстань і маршрут перевезення, обмеження в часі, вартість транспортування.

Морські перевезення. Правові засади регулювання міжнародних морських перевезень. Види морських транспортних засобів. Лінійне судноплавство. Односторонні, спільні, конференціальні міжнародні морські лінії. Способи розрахунку тарифу в лінійному суднопластві. Визначення трампових перевезень. Структура і суттєві положення чартеру. Загальна вартість чартеру. Мертвий фрахт, демередж, диспач. Коносамент: зміст, види, функції.

Міжнародні річкові перевезення. Правові засади регулювання міжнародних річкових перевезень рікою Дунай.

Міжнародні автомобільні перевезення. Правові засади регулювання міжнародних автомобільних перевезень в Європі. Механізм обертання автомобільної накладної. Використання книжки МДП в міжнародних автомобільних перевезеннях. Принципи розрахунку тарифу міжнародного автомобільного перевезення.

Залізничні перевезення. Правові засади регулювання залізничних перевезень в Україні, СНД і Європі. Взаємовідносини підприємств Укрзалізниці з суб'єктами ЗЕД. Планування залізничних перевезень в Україні. Порядок здачі-пройомки вантажу для перевезення підприємствами Укрзалізниці. Залізнична накладна зразку СМГС.

Авіаперевезення. Правові засади регулювання міжнародних авіапольотів та перевезень вантажів. Класифікація міжнародних перевізників. Види авіаліній. Тарифи в авіаперевезеннях. Чинники, що впливають на розмір тарифу.

Тема 8. Страхування зовнішньоекономічних операцій

Місце страхування в процесі здійснення зовнішньоторговельних операцій. Об'єкт страхування. Види ризиків, що є об'єктами страхування у зовнішньоторговельних операціях. Майнове страхування та страхування відповідальності перед третіми особами.

Страхова оцінка об'єкту страхування. Визначення страхового випадку. Страхова премія. Страховий поліс. Зміст та основні положення страхового полісу. Визначення страхової суми в залежності від розміру збитків. Умовна та безумовна франшиза.

Механізм страхування міжнародних морських перевезень. Об'єкти страхування та обсяги відповідальності. Ліквідація страхового збитку у морському страхуванні. Страхування за генеральним полісом.

Тема 9. Митне оформлення і контроль зовнішньоекономічних операцій

Місце митного оформлення і контролю в процесі здійснення зовнішньоторговельних операцій. Правові засади митного регулювання

зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Механізм взаємовідносин суб'єктів ЗЕД і митних органів в процесі здійснення зовнішньоторговельних операцій. Акредитація суб'єкта ЗЕД в регіональній митниці. Декларування експортно-імпортних вантажів. Щоквартальне декларування валютних цінностей, що знаходяться за межами України. Нарахування та сплата мита.

Процедура митного контролю міжнародних морських перевезень. Перелік документів, які необхідні для митного оформлення вантажів у міжнародних морських перевезеннях. Процедура митного оформлення міжнародних залізничних перевезень. Процедура митного контролю, огляду і оформлення вантажів в міжнародних автомобільних перевезеннях.

Митна експертиза. Регламентація здійснення митної експертизи.

Тема 10. Оподаткування зовнішньоекономічних операцій

Міжнародні угоди про усунення подвійного оподаткування суб'єктів ЗЕД. Здійснення зовнішньоторгових операцій в системі права безподаткових територій. Офшорні зони. Урахування належності суб'єкта ЗЕД до офшорної території при оподаткуванні контрагента в Україні.

Правові засади оподаткування зовнішньоекономічних операцій в Україні. Податковий кодекс. Податок на додану вартість. Акцизний збір. Податок на прибуток. Податкова звітність по зовнішньоторговельним операціям. Пільги в оподаткуванні зовнішньоторгових операцій. Бюджетне відшкодування ПДВ у експортних операціях.

Урахування податків в процесі ціноутворення і планування грошових потоків.

Тема 11. Міжнародні розрахунки

Правові засади здійснення міжнародних грошових переказів, вексельного обігу та використання валютної готівки. Нормативні акти України в сфері валютного регулювання. Закон про банки і банківську діяльність.

Визначення світової платіжної системи. Система міжбанківських грошових переказів в системі кореспондентських рахунків. Міжнародний платіжний обіг через систему SWIFT.

Умови платежу в зовнішньоторговельному контракті. Валюта платежу. Фіксація курсу на певну дату, за певним джерелом, згідно з рекомендаціями визначеної установи. Визначення способу платежу. Виконання платежу авансом, готівкою та в кредит. Вибір засобу здійснення платежу: гроші, чеки, цінні папери, боргові зобов'язання.

Форма платежу. Чинники вибору форми платежу. Грошовий переказ. Акредитив, види акредитиву. Інкасо, види інкасо. Відкритий рахунок. Документальне забезпечення міжнародних розрахунків. Комерційні та фінансові документи.

Тема 11. Правопорушення і злочини в сфері зовнішньоекономічних операцій

Економічна природа, соціальні умови та політичні чинники здійснення економічних правопорушень. Економічні правопорушення в контексті національної безпеки.

Інституціональна база та законодавчі засади виявлення, розслідування, покарання та запобігання економічним правопорушенням в сфері ЗЕД. Корупція в органах регулювання та контролю за здійсненням зовнішньоекономічних операцій.

Типові види правопорушень в зовнішньоекономічній сфері. Ухилення від оподаткування. Неповорнення валютної виручки з-за кордону. Незаконне відшкодування податку на додану вартість. Перерваний транзит. Навмисне зменшення митної вартості імпортованих товарів. Контрабанда. Фіктивні угоди.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Для самостійної роботи студентів пропонується вивчення окремих питань курсу, що не розглядаються у лекціях, але виносяться на презентації та входять до переліку питань до заліку.

Тема 2. Зовнішньоекономічні товарообмінні операції

1. Операції з давальницькою сировиною.
2. Поставки на комплектацію.

Тема 4. Зовнішньоекономічні змагальні операції

1. Закордонний досвід біржевої торгівлі товарами.
2. Різновиди тендерів.

Тема 5. Організація зовнішньоекономічних зв'язків

1. Підготовка і проведення переговорних процесів.
2. Підготовка і проведення рекламних заходів.

Тема 6. Зовнішньоторговельний контракт

1. Вибір системи права для виконання контракту та врегулювання спірних питань.
2. Суттєві та несуттєві умови контракту.

Тема 8. Страхування зовнішньоторговельних операцій

1. Правові засади здійснення страхової діяльності в сфері ЗЕД.
2. Закордонний досвід страхування зовнішньоторгових операцій.
3. Моделювання ситуацій страхових випадків

Тема 9. Митне оформлення і контроль зовнішньоторгових операцій

1. Здійснення митної експертизи товарів

Тема 10. Оподаткування зовнішньоторгових операцій

1. Штрафні санкції при порушеннях в нарахуванні, сплаті, відображенні в обліку та податковій звітності.

Тема 11. Міжнародні розрахунки

1. Удосконалення технічної бази здійснення банківських операцій.
2. Застосування векселів у міжнародних розрахунках.
3. Гарантії в міжнародних розрахунках.

Тема 12. Правопорушення та економічні злочини в сфері ЗЕД

1. Аналіз схем правопорушень в сфері зовнішньоекономічних операцій.
2. Ділова гра про процедуру роботи контролюючих органів щодо виявлення правопорушень

ЗАВДАННЯ ЩОДО ВИКОНАННЯ РЕФЕРАТИВ ЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ

1. Механізм бартерної операції та операції з давальницькою сировиною. Подібності та відмінності цих операцій. Характерні умови контрактів.
2. Визначення комісійних операцій. Механізм здійснення і оподаткування комісійних операцій звикористанням бартеру. Прийоми експертизи контракту
3. Операції змагального типу. Механізм проведення біржових торгів. Особливості укладання біржових угод і оформлення біржових контрактів
4. Механізм проведення аукціонних торгів. Особливості укладання аукціонних угод і оформлення аукціонних контрактів
5. Механізм проведення тендеру. Проект угоди між іноземним переможцем тендеру та державною установою
6. Механізм здійснення митної експертизи зовнішньоторговельних вантажів, транспортних засобів, обладнання, що надходить за лізинговими угодами.
7. Особливості оподаткування в Україні зовнішньоторгових операцій з контрагентами із офшорних зон.
8. Відшкодування податку на додану вартість при експорті.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ

Оцінка “Зараховано” ставиться, коли студент постійно відвідував заняття, успішно написав контрольні роботи, брав активну участь в презентаціях, завдання, видане для складання заліку, виконане повно і вірно, студент виказав знання теоретичного матеріалу, уміння проаналізувати конкретну ситуацію та знайти раціональний шлях для прийняття вірного рішення. Роботу викладено послідовно і логічно.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Андриевская Е Операции с давальческим сырьем // Бизнес. Документы, комментарии, консультации. – 1997. - № 19/226/. – с. 2-3
2. Банківська енциклопедія. Під ред. Мороза А. М. К., 1993. – 327 с.
3. Биржевое дело., под ред. Галанова В. А., М.: Финансы и статистика. – 1998. – 302 с.
4. Внешнеторговые сделки. Гринько И.С.- Сумы, - 1994.- 462 с.
5. Внешнеэкономическая деятельность предприятия. Основы: учебник для ВУЗов / Г. Д. Гордеев и др. – М.: Закон и право, ЮНИТИ, 1996. –408 с. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16.04.1991 № 959-ХІІ // Голос України. – 16 квітня 1991
6. Внешнеэкономическая деятельность. Макогон Ю. В., Фомичева Н. В. и др., Донецк.: Регион. – 1998. – 291 с.
7. Внешнеэкономическая деятельность. Нормативная база и консультации. //Библиотека бухгалтера “Баланс-клуб”. – Днепропетровск – 1999. – 110 с.
8. Гражданский кодекс Украины
9. Закон Украины “О регулировании товарообменных (бартерных) операций в области внешнеэкономической деятельности” от 23.12.98, № 351 // Бизнес 25 апреля 1998.
10. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16.04.1991 № 959-ХІІ // Урядовий кур’єр. – 1991
11. Закон України “Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах” // Галицькі контракти. – 1995. - № 45. – с. 73.
12. Закон України “Про податок на додану вартість” від 03.04.97 р. № 168/97-ВР.
13. Зовнішньоекономічні операції комерційних банків. Програма дистанційного навчання. Українська фінансово-банківська школа співдружності з групою Європейських ощадних банків.
14. Инструкция о порядке взимания налога на добавленную стоимость и акцизного сбора при ввозе товаров на таможенную территорию Украины. Утверждено приказом ГТС Украины от 14.02.97 г. № 68. Зарегистрировано в Минюсте Украины 17.04.97 г. № 143/1947.
15. Інструкція про порядок обчислення і сплати податку на додану вартість і акцизного збору за товари, ввезені із-за меж митних кордонів України, і товари (роботи, послуги), що експортуються за межі митних кордонів України. Затверджена наказом ГДПІ України від 31.05.94 р. № 44. Зареєстровано у Мініюсті України 29.06.94 р. за № 140/349 // Бухгалтерський облік і аудит. – 1994. - № 9. с. 44, 28
16. Козик В. В., Панкова Л. А., Карп’як Я. С. Зовнішньоекономічні комерційні операції та контракти. – Львів. – 1998. – 251 с.
17. Контракты международной купли-продажи. Дьяченко А. В. К.: УМЦ «Бета», 1991. – 108 с.
18. Макогон Ю. В., Фомичева Н. В. Организация и техника внешнеторговых операций. – Донецк. – 2002. – 201 с.
19. Международная торговля. Терминологический словарь. Джерри М. Розенбер, пер. с англ. – М. – 1997. – 368 с.

20. Международная торговля. Фомичев В. И., М. – 1998. – 428 с.
21. Основи міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин. Котелкин С. В., Тумарова Т. Г., М. – 1998. - 432 с.
22. Основы страхования. Мищенко В. В., К. – 1998. – 576 с.
23. Покровская В. В. Международные коммерческие операции и их регламентация. Внешнеторговый практикум. – М. – 1996. – 326 с.
24. Положення з бухгалтерського обліку операцій в іноземній валюті. Затверджено наказом Міністерства України від 14.02.96 р. № 29. Зареєстровано Міністром України 20.02.96 р. № 82/1107 // Бухгалтерський облік і аудит. – 1996. - № 3. – с. 43.
25. Правовые вопросы перевозок внешнеторговых грузов: Учебное пособие. Дмитриев А. Г., М. - 1986
26. Практикум по страхованию /Сборник задач., К. – 1997. – 58 с.
27. Предприятие на внешних рынках: внешнеторговое дело / Под ред. проф. Долгова С. И., Кретьова И. И., М. – 1997. – 769 с.
28. Пресняков В. Ю. Современная зарубежная практика регулирования внешней торговли: таможенный аспект., М. – 1996. – 98 с.
29. Прокушев Е. Ф. Внешнеэкономическая деятельность. – М.: Маркетинг. 1999. – 208 с.
30. Рибченко О., Яценко І. Операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах: законодавство, основні положення // Бухгалтерський облік і аудит. – 1996. - № 11. – с. 26-28.
31. Сакал А. Оформление товаров на экспорт // вестник Аудитора Украины (Приложение к Бизнес-Информ). – 1995. - № 8 (35). – с. 13.
32. Стебницький А. Питання валютного регулювання і зовнішньоекономічної діяльності підприємств // Бухгалтерський облік і аудит. – 1995. - № 4. – с. 9-14.
33. Таможенное регулирование /Учебник. Соколов В. В., М. – 1997. – 460 с.
34. Фоменко Е. Л. Особенности осуществления внешнеэкономической деятельности, ведение бухгалтерского учета и налогообложение валютных операций в Украине. – Одесса: Альянс, 1994. – 224 с.
35. Шрамов А. А. Пособие приемосдатчику груза. – М. – 1991 – 176 с.

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ УКРАИНЫ
ДОНЕЦКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА “МЕЖДУНАРОДНАЯ ЭКОНОМИКА”

Утверждаю:

«___» _____ 2002 г.

Зав. кафедрой “Международная экономика”

Д. э. н., профессор

_____ Ю. В. Макогон

Согласовано на заседании кафедры
“Международная экономика”

Протокол № ___ от «___» _____ 2002 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
И
МЕТОДИЧЕСКИЕ УКАЗАНИЯ

по изучению спецкурса

**ЭКСПЕРТИЗА
ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ КОНТРАКТОВ**

для студентов дневной и заочной формы магистратуры
специальности 7 050 103 “Международная экономика”

Подготовил:

Ст. преподаватель Н. В. Фомичева

Донецк, ДонГУ 2002

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ СПЕЦКУРСА

В процессе изучения спецкурса “Экспертиза внешнеэкономических контрактов” студенты должны рассмотреть фундаментальные принципы осуществления внешнеторговых операций и правовые основы их регулирования и регламентирования

На основе использования полученных знаний студенты должны:

- Знать:**
- законодательную базу Украины в сфере регулирования внешнеторговых операций;
 - суть и механизм осуществления экспортно-импортных, товарообменных, состязательных внешнеторговых операций, а также операций с привлечением посредников;
 - правовые основы, основные принципы и традиции исполнения международных морских, железнодорожных, автомобильных и воздушных перевозок грузов;
 - правовые основы и экономическую суть, а также мировой опыт страхования внешнеторговых операций;
 - правовые основы и процедуру осуществления таможенного оформления и контроля экспортно-импортных грузов;
 - законодательную базу налогообложения внешнеторговых операций в сфере внешнеэкономической деятельности;
 - механизм и инструменты функционирования международной системы расчетов.
- Уметь:**
- пользоваться нормативными актами и инструкционными материалами на практике в процессе осуществления внешнеторговых операций;
 - составлять тексты деловых писем, оферт, запросов, заказов;
 - формулировать условия и положения внешнеторговых контрактов;
 - организовывать перевозки экспортно-импортных грузов;
 - декларировать грузы при пересечении таможенной границы Украины;
 - делать калькуляции и анализ цен во внешнеторговых операциях;
 - правильно рассчитывать суммы подлежащих оплате налогов и составлять налоговую отчетность.
- Владеть:** навыками анализа эффективности (целесообразности) принятия отдельных решений в сфере исполнения внешнеторгового контракта, выбирать правильные пути разрешения оперативных хозяйственных проблем.

УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА КУРСА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денне відділення	Заочне відділення
1.	Предмет и задачи курса	2	2
2.	Внешнеэкономические товарообменные операции	2	
3.	Внешнеэкономические посреднические операции	2	
4.	Внешнеэкономические состязательные операции	2	
	Презентации результатов исследований студентов по темам 1 - 4	2	реферат
5.	Организация внешнеэко-номических связей	2	самостоятельное изучение
6.	Внешнеторговый контракт	4	2
	Презентации результатов исследований студентов по темам 5 – 6	2	реферат
7.	Международные перевозки	2	самостоятельное изучение
8.	Страхование внешнеторговых операций	2	
9.	Таможенное оформление и контроль внешнеторговых операций	2	
10.	Налогообложение внешнеторговых операций	2	
11.	Международные расчеты	2	2
12.	Правонарушения и экономические преступления в сфере внешнеэкономических операций	4	
13.	Презентации результатов исследований студентов по темам 9 –13	4	реферат
	ИТОГ:	36	6

Курс рассчитан на один учебный семестр.

Основной учебник – Макогон Ю. В., Фомичева Н. В. “Организация и техника внешнеторговых операций”

Форма контроля в конце курса - зачет

Тема 1. Предмет и задачи курса

Предмет курса “Организация и техника внешнеторговых операций”. Определение понятия “внешнеторговые операции”. Принципы классификации объектов внешнеторговых операций. Гармонизированная система описания и кодирования товаров. Товарная номенклатура ВЭД. Временный классификатор услуг во внешнеэкономической деятельности. Общая классификация внешнеторговых операций в зависимости от направлений перемещения товаров, способа расчетов, количества участников, принципа заключения сделок, технических характеристик товаров.

Цель курса и его место в системе профильных дисциплин. Комплекс действий в ходе осуществления внешнеторговых операций: изучение конъюнктуры рынка, реклама товара, организация внешней сбытовой/снабженческой сети, разработка коммерческих предложений, проведение переговоров, согласование и исполнение внешнеторговых контрактов.

Тема 2. Внешнеторговые товарообменные операции.

Бартерные соглашения. Преимущества и недостатки бартерных операций. Случаи применения бартерных сделок. Нормативные акты Украины, регулирующие бартерные сделки в сфере ВЭД. Государственная политика в сфере регулирования внешнеторговых бартерных операций. Количественные и ценовые ограничения бартера в процессе регулирования внешнеторговых бартерных соглашений.

Встречные закупки. Механизм осуществления встречных закупок. Условия применения встречных закупок в международном торговом обороте. Существенные условия контрактов при осуществлении встречных закупок. Опыт распространения операций со встречными закупками в государственном секторе экономики некоторых стран мира.

Компенсационные операции. Механизм заключения и исполнения компенсационных операций. Субъекты внешнеторговых компенсационных операций. Создание и использование неконвертируемого сальдо во внешнеторговых компенсационных операциях.

Крупномасштабные операции на компенсационной основе. Механизм осуществления внешнеторговых крупномасштабных операций. Межправительственные соглашения о строительстве промышленных объектов на компенсационной основе. Кредитование крупномасштабных операций на компенсационной основе. Правительственные гарантии иностранных инвестиций в рамках осуществления крупномасштабных операций на компенсационной основе.

Операции с давальческим сырьем. Экономические предпосылки использования в практике международных экономических отношений товарообменных операций с давальческим сырьем. Правовые основы осуществления операций с давальческим сырьем в Украине. Разрешение

вопроса ценообразования при заключении соглашений в операциях с давальческим сырьем.

Выкуп устаревшей продукции. Особенности организации товарных потоков на рынках машинно-технической продукции. Поставки на комплектацию. Концептуальные основы операций с поставкой на комплектацию. Существенные условия контракта на комплектацию.

Тема 3. Внешнеторговые посреднические операции.

Определение посреднической операции. Правовые основы регулирования посреднической деятельности в Украине и некоторых странах мира. Преимущества использования международных торговых посредников. Сфера деятельности, круг обязанностей международных торговых посредников. Размер и порядок выплаты вознаграждения посредника. Распределение рисков и затрат между посредником и доверителем.

Классификация международных посредников. Посредники, которые не имеют права подписывать соглашения с третьими лицами (представители, брокеры, маклеры). Посредники, которые подписывают соглашения с третьими лицами от своего имени, но за счет доверителя (комиссионеры, консигнаторы). Посредники, которые подписывают соглашения с третьими лицами от имени и за счет доверителя (агенты-поверенные, торговые агенты). Посредники, которые подписывают соглашения с третьими лицами от своего имени и за свой счет (дистрибьюторы, дилеры).

Определение обязанностей и полномочий посредника в зависимости от позиции на рынке. Простые агенты. агенты с правом первой руки. Монопольные агенты.

Тема 4. Внешнеторговые состязательные операции.

Определение торговли состязательного типа. Наличие состязательного фактора в процессе заключения соглашений на биржах со множеством покупателей и продавцов, на аукционах с определенным количеством покупателей, на международных тендерах – между продавцами.

Международные товарные биржи: понятие, механизм функционирования, определение общих характеристик номенклатуры биржевых товаров. Создание специализированных и универсальных центров биржевой торговли. Исполнители биржевых операций. Роль международных товарных бирж в ценообразовании на международных товарных рынках. Особенности заключения соглашений и проведения биржевых операций.

Международные аукционы. Центры аукционной торговли. Номенклатура аукционных товаров. Порядок проведения аукционов.

Определение международных тендеров. Использование международных тендерных соревнований при заключении соглашений на приобретение сложной техники, строительство капиталоемких объектов. Тенденция усиления международной неценовой конкуренции в процессе проведения

международных тендеров. правовые основы регламентирования проведения тендеров в международной торговой практике.

Тема 5. Организация внешнеэкономических связей.

Организация работы по осуществлению внешнеэкономических отношений на предприятиях-субъектах ВЭД. Создание специализированных подразделений. Структура отдела внешнеэкономических связей, организованного по функциональному принципу с разделением на группы импорта/экспорта. Определение основных функций в сфере организации внешнеэкономической деятельности: аналитическая,, юридическая, протокольная, коммуникационная.

Поиск контрагентов во внешнеэкономической деятельности. Способы получения информации о потенциальных иностранных партнерах. Источники получения информации об иностранных фирмах. Сведения об иностранном партнере, которые следует иметь при заключении внешнеторгового соглашения. Деловая репутация. Выставки, ярмарки, симпозиумы, презентации.

Организация рекламы товара, имиджа, коммерческих и некоммерческих намерений. Правовые основы регламентации процесса изобретения, создания и использования рекламных продуктов в международной торговой практике. Соответствие рекламы характеристикам рекламируемого товара. Предупреждение случаев недобросовестной конкуренции во время рекламных кампаний.

Способы установления деловых контактов. Рассылка ofert, запросов, заказов. Нормы, правила, традиции, которых следует придерживаться в процессе деловой переписки. Техника проведения международных переговорных процессов. Официальный и неофициальный протокол. Нормы международного этикета.

Тема 6. Внешнеторговый контракт.

Определение понятия “внешнеэкономический контракт”. Правовые основы заключения внешнеторговых соглашений. Порядок оформления и регистрации внешнеэкономических контрактов. Конвенция ООН “О соглашениях международной купли-продажи”. Лицензирование внешнеэкономической деятельности.

Структура контракта. Название, номер, дата и место подписания. Преамбула. Предмет контракта. Количество и качество товара. Базисные условия поставки. Цена и общая стоимость контракта. Условия платежа. Условия приемки-сдачи товара. Упаковка и маркировка. Форс-мажорные обстоятельства. Санкции и рекламации. Арбитраж. Юридические адреса и реквизиты сторон.

Существенные и несущественные условия контракта.

Тема 7. Международные перевозки

Транспортные условия контракта. Базисные условия поставки. Название перевозчика. Способ установления обратной связи между экспортером и импортером в случае доставки товара. Расстояние и маршрут перевозки. Перечень сопроводительных документов.

Выбор вида транспорта. Факторы выбора вида транспорта: характер груза, расстояние и маршрут перевозки, ограничения во времени, стоимость транспортировки.

Морские перевозки. Правовые основы регулирования международных морских перевозок. Виды морских транспортных средств. Линейное судоходство. Односторонние, общие, конференциальные международные морские линии. Способы расчета тарифа в линейном судоходстве. Определение трамповых перевозок. Структура и существенные положения чартера. Общая стоимость чартера. Мертвый фрахт, демередж, диспач. Коносамент: содержание, виды, функции.

Международные речные перевозки. Правовые основы регулирования международных речных перевозок по реке Дунай.

Международные автомобильные перевозки. Правовые основы регулирования международных автомобильных перевозок в Европе. Механизм обращения автомобильной накладной. Использование книжки МДП в международных автомобильных перевозках. Принципы расчета тарифа международной автомобильной перевозки.

Железнодорожные перевозки. Правовые основы регулирования международных железнодорожных перевозок в Украине, СНГ и Европе. Взаимоотношения предприятий Укрзализныци с субъектами ВЕД. Планирование железнодорожных перевозок в Украине. Порядок сдачи-приемки груза для перевозки предприятиями Укрзализныци. Ж/д накладная образца СМГС.

Авиаперевозки. Правовые основы регулирования международных авиаперелетов и перевозок грузов. Классификация международных перевозчиков. Виды авиалиний. Тарифы в авиаперевозках. Факторы, влияющие на величину тарифа.

Тема 8. Страхование внешнеторговых операций.

Место страхования в процессе осуществления внешнеторговых операций. Объект страхования. Виды рисков, которые являются объектами страхования во внешнеторговых операциях. Имущественное страхование и страхование ответственности перед третьими лицами.

Страховая оценка объекта страхования. Определение страхового случая. Страховая премия. Страховой полис. Содержание и основные положения страхового полиса. Определение страховой суммы в зависимости от размера убытков. Условная и безусловная франшиза.

Механизм страхования международных морских перевозок. Объекты страхования и объемы ответственности. Ликвидация страхового убытка в морском страховании. Страхование по генеральному полису.

Тема 9. Таможенное оформление и контроль внешнеторговых операций.

Место таможенного оформления и контроля в процессе осуществления внешнеторговых операций. Правовые основы таможенного регулирования внешнеэкономической деятельности в Украине. Механизм взаимоотношений субъектов внешнеэкономической деятельности и таможенных органов в процессе осуществления внешнеторговых операций. Аккредитация субъекта ВЭД в региональной таможне. Декларирование экспортно-импортных грузов. Ежеквартальное декларирование валютных ценностей, которые находятся за пределами украины. Начисление и уплата таможенной пошлины.

Процедура таможенного контроля международных морских перевозок. Перечень документов, необходимых для таможенного оформления грузов в международных морских перевозках. Процедура таможенного оформления международных железнодорожных перевозок. везень. Процедура таможенного контроля, осмотра и оформления грузов в международных автомобильных перевозках.

Таможенная экспертиза. Регламентация осуществления таможенной экспертизы.

Тема 10. Налогообложение внешнеторговых операций.

Международные соглашения об устранении двойного налогообложения субъектов внешнеэкономической деятельности. Осуществление внешнеторговых операций в системе права безналоговых территорий. Оффшорные зоны. Учет принадлежности субъекта внешнеэкономической деятельности к оффшорной территории при налогообложении в Украине.

Правовые основы налогообложения внешнеэкономических операций в Украине. Налоговый кодекс. Налог на добавленную стоимость. Акцизный сбор. Налог на прибыль. Налоговая отчетность по внешнеторговым операциям. Льготы в налогообложении внешнеторговых операций. Бюджетное возмещение НДС в экспортных операциях.

Учет налогов в процессе ценообразования и планирования денежных потоков.

Тема 11. Международные расчеты.

Правовые основы осуществления международных денежных переводов, вексельного обращения и использования валютной наличности. Нормативные

акты Украины в сфере валютного регулирования. Закон Украины “О банках и банковской деятельности”.

Определение мировой платежной системы. Система межбанковских денежных переводов в системе корреспондентских счетов. Международное платежное обращение через систему SWIFT.

Условия платежа во внешнеторговом контракте. Валюта платежа. Фиксация курса на определенную дату, по определенному источнику и рекомендациям определенного учреждения. Определение способа платежа. Исполнение платежа авансом, наличными и в кредит. Выбор способа осуществления платежа: деньги, ценные бумаги, кредитные обязательства.

Форма платежа. Факторы выбора формы платежа. Денежный перевод. Аккредитив, виды аккредитива. Инкассо, виды инкассо. Открытый счет. Документарное обеспечение международных расчетов. Коммерческие и финансовые документы.

ЗАДАНИЯ ДЛЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ

Для самостоятельной работы студентов предлагается изучение отдельных вопросов, которые не в полном объеме рассматриваются на лекциях, но выносятся на презентации и входят в перечень заданий на зачете.

Тема 2. Внешнеторговые товарообменные операции

1. Операции с давальческим сырьем.
2. Поставки на комплектацию.

Тема 4. Внешнеторговые состязательные операции

1. История возникновения товарных бирж.
2. Зарубежный опыт биржевой торговли товарами.
3. Разновидности тендеров.

Тема 5. Организация внешнеэкономических связей

1. Подготовка и проведение переговорных процессов.
2. Подготовка и проведение рекламных мероприятий.

Тема 6. Внешнеэкономический контракт

1. Выбор системы права для исполнения контракта и урегулирование спорных вопросов.
2. Существенные и несущественные условия контракта.

Тема 8. Страхование внешнеторговых операций

1. Правовые основы осуществления страховой деятельности в сфере ВЭД.
2. Зарубежный опыт страхования внешнеторговых операций.
3. Моделирования ситуаций страховых случаев.

Тема 9. Таможенное оформление и контроль внешнеторговых операций

1. Осуществление таможенной экспертизы товаров.

Тема 10. Налогообложение внешнеэкономических операций

1. Штрафные санкции при нарушении в начислении, уплате, отображении в учете и налоговой отчетности.

Тема 11. Международные расчеты

1. Применение векселей в международных расчетах.
2. Гарантии в международных расчетах.

Тема 12. Правонарушения и экономические преступления в сфере ВЭД

1. Анализ схем правонарушений в сфере внешнеэкономических операций.
2. Деловая игра о процедуре работы контролирующих органов по выявлению правонарушений

ЗАДАНИЯ ПО ВЫПОЛНЕНИЮ РЕФЕРАТОВ ДЛЯ СТУДЕНТОВ ЗАОЧНОЙ МАГИСТРАТУРЫ

1. Механизм бартерной операции и операции с давальческим сырьем. Сходства и различия этих операций. Характерные условия контрактов.
2. Определение комиссионных операций. Механизм осуществления и налогообложения комиссионных операций с использованием бартера. Приемы экспертизы контракта.
3. Операции состязательного типа. Механизм проведения биржевых торгов. Особенности заключения биржевых соглашений и оформления биржевых контрактов.
4. Механизм проведения аукционных торгов. Особенности заключения аукционных договоров и оформления аукционных контрактов.
5. Механизм проведения тендера. Проект договора между остранным победителем тендера и государственным учреждением.
6. Механизм осуществления таможенной экспертизы внешнеэкономических грузов, транспортных средств, оборудования, поступающего по лизинговым договорам.
7. Особенности налогообложения в Украине внешнеэкономических операций с контрагентами из оффшорных зон.
8. Возмещение налога на добавленную стоимость при экспорте.

КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ ЗНАНИЙ

Оценка “Зачтено” ставится, когда студент постоянно посещал занятия, успешно написал контрольные работы, принимал активное участие в презентациях, полностью выполнил задание, выданное для сдачи зачета, студент показал знания теоретического материала, умение проанализировать конкретную ситуацию и найти рациональный путь для принятия верного решения. Ответ изложен последовательно и полно

РЕКОМЕНДУЕМАЯ ЛИТЕРАТУРА.

36. Андриевская Е Операции с давальческим сырьем // Бизнес. Документы, комментарии, консультации. – 1997. - № 19/226/. – с. 2-3
37. Банківська енциклопедія. Під ред. Мороза А. М. К., 1993. – 327 с.
38. Биржевое дело., под ред. Галанова В. А., М.: Финансы и статистика. – 1998. – 302 с.
39. Внешнеторговые сделки. Гринько И.С.- Сумы, - 1994.- 462 с.
40. Внешнеэкономическая деятельность предприятия. Основы: учебник для ВУЗов / Г. Д. Гордеев и др. – М.: Закон и право, ЮНИТИ, 1996. –408 с. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16.04.1991 № 959-ХІІ // Голос України. – 16 квітня 1991
41. Внешнеэкономическая деятельность. Макогон Ю. В., Фомичева Н. В. и др., Донецк.: Регион. – 1998. – 291 с.
42. Внешнеэкономическая деятельность. Нормативная база и консультации. //Библиотека бухгалтера “Баланс-клуб”. – Днепропетровск – 1999. – 110 с.
43. Гражданский кодекс Украины
44. Закон Украины “О регулировании товарообменных (бартерных) операций в области внешнеэкономической деятельности” от 23.12.98, № 351 // Бизнес 25 апреля 1998.
45. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16.04.1991 № 959-ХІІ // Урядовий кур’єр. – 1991
46. Закон України “Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах” // Галицькі контракти. – 1995. - № 45. – с. 73.
47. Закон України “Про податок на додану вартість” від 03.04.97 р. № 168/97-ВР.
48. Зовнішньоекономічні операції комерційних банків. Програма дистанційного навчання. Українська фінансово-банківська школа співдружності з групою Європейських ощадних банків.
49. Инструкция о порядке взимания налога на добавленную стоимость и акцизного сбора при ввозе товаров на таможенную территорию Украины. Утверждено приказом ГТС Украины от 14.02.97 г. № 68. Зарегистрировано в Минюсте Украины 17.04.97 г. № 143/1947.
50. Інструкція про порядок обчислення і сплати податку на додану вартість і акцизного збору за товари, ввезені із-за меж митних кордонів України, і товари (роботи, послуги), що експортуються за межі митних кордонів України. Затверджена наказом ГДПІ України від 31.05.94 р. № 44. Зареєстровано у Міністерстві України 29.06.94 р. за № 140/349 // Бухгалтерський облік і аудит. – 1994. - № 9. с. 44, 28
51. Козик В. В., Панкова Л. А., Карп’як Я. С. Зовнішньоекономічні комерційні операції та контракти. – Львів. – 1998. – 251 с.
52. Контракты международной купли-продажи. Дьяченко А. В. К.: УМЦ «Бета», 1991. – 108 с.
53. Макогон Ю. В., Фомичева Н. В. Организация и техника внешнеторговых операций. – Донецк. – 2002. – 201 с.
54. Международная торговля. Терминологический словарь. Джерри М. Розенбер, пер. с англ. – М. – 1997. – 368 с.

55. Международная торговля. Фомичев В. И., М. – 1998. – 428 с.
56. Основи міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин. Котелкин С. В., Тумарова Т. Г., М. – 1998. - 432 с.
57. Основы страхования. Мищенко В. В., К. – 1998. – 576 с.
58. Покровская В. В. Международные коммерческие операции и их регламентация. Внешнеторговый практикум. – М. – 1996. – 326 с.
59. Положення з бухгалтерського обліку операцій в іноземній валюті. Затверджено наказом Міністерства України від 14.02.96 р. № 29. Зареєстровано Міністром України 20.02.96 р. № 82/1107 // Бухгалтерський облік і аудит. – 1996. - № 3. – с. 43.
60. Правовые вопросы перевозок внешнеторговых грузов: Учебное пособие. Дмитриев А. Г., М. - 1986
61. Практикум по страхованию /Сборник задач., К. – 1997. – 58 с.
62. Предприятие на внешних рынках: внешнеторговое дело / Под ред. проф. Долгова С. И., Кретьова И. И., М. – 1997. – 769 с.
63. Пресняков В. Ю. Современная зарубежная практика регулирования внешней торговли: таможенный аспект., М. – 1996. – 98 с.
64. Прокушев Е. Ф. Внешнеэкономическая деятельность. – М.: Маркетинг. 1999. – 208 с.
65. Рибченко О., Яценко І. Операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах: законодавство, основні положення // Бухгалтерський облік і аудит. – 1996. - № 11. – с. 26-28.
66. Сагал А. Оформление товаров на экспорт // вестник Аудитора Украины (Приложение к Бизнес-Информ). – 1995. - № 8 (35). – с. 13.
67. Стебницький А. Питання валютного регулювання і зовнішньоекономічної діяльності підприємств // Бухгалтерський облік і аудит. – 1995. - № 4. – с. 9-14.
68. Таможенное регулирование /Учебник. Соколов В. В., М. – 1997. – 460 с.
69. Фоменко Е. Л. Особенности осуществления внешнеэкономической деятельности, ведение бухгалтерского учета и налогообложение валютных операций в Украине. – Одесса: Альянс, 1994. – 224 с.
70. Шрамов А. А. Пособие приемосдатчику груза. – М. – 1991 – 176 с.